

dvema mejicama v lastni senci in še senci dimov.

V Betanijo, v Betanijo...

Bila je njegova osma pesem, njegova zadnja pot...

11. Epilog.

† Šolski svetnik Frančišek Orešec. Ni ga več med nami! Včeraj, na zadnji lep jesenski dan, ko je zarja večerna gorela izza sivega Triglava staremu Stolu v gubasto čelo in je trudni dan slovo jemal od gorenjske ravni vse do zadnje lehe v lepi »Storžčevi deželci« in zasanjanih zatišjih pri Velesovem, včeraj z zadnjo lučjo in prvo zvezdo na mrzlem nebu smo izročili materi zemlji trudnega starčka devetdesetih blagoslovljenih let. Svetnik Frančišek Orešec, have!

Have, anima pia! Težko bi bilo najti šolnika, po pridnosti in dobroti Tebi podobnega! Dve tretjini naših odličnjakov in rodoljubov si nam vzgojil, sebi v neminljivo čast, domovini v prid. Per aspera ad astra, si klical in učil modro živeti po geslu: ne quid nimis. Have, veliki modrec, skromni in ponižni učenjak!

Have, dušni naš oče! Hvaležno je narod sprejel od Tvojega duha lepote in dobrote. Mladina naša si srce plemeniti ob ljubkem berilu o Tvoji loški roži Mariji, ob bridki historiji iz črnega Kranja, ob prečudno dehtivi romanci iz naše Radovljice. V loškem Janezu, ki je Judeža glumil, v nesrečnem vitezu Lanšpreškem in še v lavdoncu Roku občuduje tvoj lep duhovni obraz, ljubi in obožuje s Teboj Plavčevo Marijo, nesrečno Rozamundo sovneško in žlahtno gospo Rotijo. Havete, imagines sanctae! Have, pictor! Tvoja zadnja leta, svetnik? Sam si povedal o njih, da se je blagoslov nebes osul na Te kakor topel cvet. Užil si svojih osem poti, svojih idilično lepih eklog. Najlepšo, zadnjo, deveto si tudi čakal. Bil si za krstnega botra. Poslej nisi želel nič več. Ne quid nimis, svetnik. Have, have!

Have, veliki Skromni! Kakor vsi veliki možje si umrl z modro besedo na ustih: Ordnung sei die erste Pflicht! Tvoja zadnja beseda nam bodi sveta. Po svoji veliki oporoki boš živel v nas!

Red pa bodi naša prva dolžnost!

Have, have, have!

VRTOVI.

JOŽE POGAČNIK.

Kamenit je trotoar,
trd korakov vanj udar.

Tik za cesto so vrtovi,
rdeči, modri v njih cvetovi.

Zadaj krotke ždiijo hiše,
topla v njih domačnost diše.

Ali mreže vzdolž hitijo,
s poti v vrt me ne pustijo...

Skoraj bi pozabil bil,
skoraj bi se užalostil.

Ali sem junak še mlad:
Šel bom, da dospem do — vrat.

ČUDEN SVET.

JOŽE POGAČNIK.

V deželi koščeno belih skal in rdeče ilovice leži med rdečimi bregovi žalostno jezero. V tankih žilah se od-taka voda, zvonklja in moči bujne travnike, vinograde in žitna polja; v jezeru pa leži mirno in pokojno kakor dete. Pobeljene hiše, bele kakor deviška polt in vile s fantovsko pogumnimi stolpiči so v krogu obstopile jezero.

Do brega sta stopila otroka, pastirja bajtarskih koza. Udaril je prvi s šibo po vodi in rekel: »Lojze, povej mi pravljico o našem jezeru!«

»Od davnega je tako. Kadar pridejo nalive, zavijejo jezero v črne megle. Dežuje in z dežjem potrka nekdo na gladino ter prikljče svojega brata zmaja, ki je dorasel pri dnu. Strašni zmaj se dvigne pod nebo in s krili seže do obzorja, da se valovi prestrašijo in tulijo. Zmajev brat si splete iz dežnih pramenov bič in razbiča valove. Po velikem viharju pa nastane velik pokoj.«

»Velik pokoj... Dalje, Lojze!«

»In ni več ne zmaja, ne dežja, ne biča. Ali na dnu jezera požene drugi zmaj; iz večnega semena se rode. Potem zopet potrka od neba.«

»Saj to ni pravljica! To je resnica!«...

»Na gori bomo sezidali cerkev sv. Juriju v čast,« je dejal pastir.

»Bomo jo,« je pritrdil mali.

Čez dvajset let so posvetili na hribu novo cerkev sv. Jurija, z blagoslovljenim oljem so jo mazilili. Sv. Jurij je stal v velikem